

Kirje

29.1.2021

VN/22132/2020
VN/22132/2020-OM-128

kirjaamo@stm.fi

Oikeusministeriön lausunto liittyen valtioneuvoston tasa-arvopoliittiseen selontekoon, asia: VN/22132/2020.

Tulevaisuuden tasa-arvohaasteet

1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitus käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa? Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa enintään viisi selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.

Lähivuosina keskeisiä oikeusministeriön hallinnonalaan vaikuttavia toimintaympäristön muutostekijöitä ovat väestörakenteen kehitys, digitalisaatio, kansainvälistyminen ja ihmisten liikkuvuuden lisääntyminen. Kaikilla edellä mainituilla muutostekijöillä on tunnistettavia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Lisäksi perus- ja ihmisoikeusongelmien tunnistamisessa, niihin puuttumisessa ja raportoinnissa sekä haavoittuvien väestöryhmien asemassa on yhä puutteita. Koettu eriarvoisuus, syrjintä ja rasismi heikentävät väestöryhmien välistä vuorovaikutusta ja vaikuttavat turvallisuuden tunteeseen.

Tasa-arvopoliittiset tavoitteet

2. Marinin hallituksen tavoitteena on parantaa kunnianhimoisesti tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen kansalliset pitkän ajan tasa-arvopoliittiset tavoitteet, jotka toteutuessaan veisivät Suomea tasa-arvoisemmaksi yhteiskunnaksi? Huomioikaa, että kysymys on tavoitteista, ei välineistä tai toimenpiteistä. Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa enintään viisi konkreettista, selkeää ja seurattavissa olevaa tavoitetta.

Oikeusministeriön toimialana näkökulmasta keskeisiä politiikan alueita jotka liittyvät sukupuolten tasa-arvoon ovat naiseen kohdistuva väkivallan ja ihmiskaupan vähentäminen, perheoikeudelliset kysymykset, moniperusteisen syrjinnän torjunta, vihapuheen ja viharikollisuuden torjunta mukaan lukien häirinnän, uhkailun ja maalittamisen torjunta, seksuaalirikoslainsäädäntöön liittyvät kysymykset, sekä lainsäädäntötyön kehittäminen. Oikeusministeriö on myös mukana kehittämässä pörssi-yhtiöiden hallitusvalintoihin liittyvää tasa-arvopoliittikkaa. Keskeisiksi tavoitteiksi voidaan mainita:

1) Kaikkien sukupuolten turvallisuuden parantaminen, mukaan lukien väkivallan vähentäminen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten turvallisuuden parantamiseen.

2) Ihmiskaupan torjunnan tehostaminen

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Oikeusministeriö PL 25 00023 Valtioneuvosto	Eteläesplanadi 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 7730 +358 9 1606 7730	oikeusministerio@om.fi oikeusministerio.fi

- 3) Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioiminen automatisoidun päätöksenteon prosesseissa
- 4) Sukupuolittuneen vihapuheen, häirinnän, uhkailun ja maalittamisen torjunnan tehostaminen
- 5) Seksuaalirikoslainsäädännön toimivuus
- 6) Naisten osallisuuden lisääminen pörssiyhtiöiden hallituksissa.

3. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen tasa-arvopoliittiset tavoitteet koskien Euroopan unionia ja kansainvälistä toimintaympäristöä? Täsmentäkää ja perustelkaa, mikäli mahdollista.

Euroopan unionin ja Suomen lähialueiden kehitykseen liittyy huolenaiheita, jotka edellyttävät kansainvälistä vaikuttamista vakaan oikeusvaltion ja turvallisuuskehityksen tukemiseksi. Oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen kaikessa kansainvälisessä toiminnassa on keskeinen tavoite myös tasa-arvopoliitiikan näkökulmasta.

Sukupuolten oikeudellinen asema

4. Lainsäädäntö on yksi merkittävä sukupuolten tasa-arvopoliitiikan väline. Miten lainsäädäntöä tai yksilön oikeussuojaa pitäisi mielestänne kehittää sukupuolten tasa-arvon lisäämiseksi? Huomatkaa, että kysymys ei koske ainoastaan tasa-arvolakia.

Oikeusministeriöllä on käynnissä tai käsittelyssä seuraavia lainsäädäntöhankkeita, joilla on suora tai välillinen yhteys tasa-arvopoliittikkaan:

- Naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävän perustaminen
- Vanhemmuuslain valmisteleminen
- Lähestymiskiellon tehostaminen
- Rikoslain 6 luvun 5 §:n täydentäminen säätämällä koventamisperusteeksi rikoksen tekeminen sukupuoleen perustuvasta vaikuttimesta
- Seksuaalirikoksia koskevan rikoslain 20 luvun kokonaisuudistus
- EU:n ehdotus listayhtiöiden hallitusten ja hallintoneuvostojen sukupuolikiintiöt - direktiiviksi

5. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden perusteella. Se voi olla myös rakenteellista. Mitkä moniperusteisen syrjinnän kysymykset mielestänne pitäisi ehdottomasti käsitellä selonteossa?

Perus- ja ihmisoikeusongelmien tunnistamisessa, niihin puuttumisessa ja raportoinnissa sekä haavoittuvien väestöryhmien asemassa on yhä puutteita. Moniperusteisen syrjinnän vaarassa olevia ryhmiä tulisi tarkastella yhdenvertaisuuslain syrjintäperusteiden osalta. Eri sukupuolten tilannetta (mies, nainen ja muu) voitaisiin tarkastella iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Erityisasiantuntija

Panu Artemjeff

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi